

υποδράση

9.5

Σχέδια εργασίας σχολείων-μουσείων σχολικού έτους 2011-2012

Ίδρυμα Μουσείου
Μακεδονικού
Αγώνα

6ο Διαπολιτισμικό
Δημοτικό Σχολείο
Ελευθερίου-Κορδελιού

Θεσσαλονίκη μεταμορφώσεις μιας πόλης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ανάπτυξη στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

περιεχόμενα

Συμμετέχοντες, σελ. 3

Σκοπός - Στόχοι, σελ. 4

Δράσεις, σελ. 5

Εικόνα 1. Επίσκεψη των μαθητών στη ρωμαϊκή αψίδα του Γαλέριου, γνωστή και ως Καμάρα, στην Εγνατία οδό της Θεσσαλονίκης

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 6^ο Διαπολιτισμικό Δημοτικό Σχολείο Ελευθερίου – Κορδελιού Θεσσαλονίκης.

Περίοδος: Φεβρουάριος – Μάιος 2012

Τάξεις: ΣΤ1 και ΣΤ2: 49 μαθητές

Αριθμός παλιννοστούντων/αλλοδαπών μαθητών: 25

Χώρες προέλευσης: Αλβανία, Ρωσία, Αρμενία, Γερμανία, χώρες της πρώην Σ. Ένωσης, 1 τσιγγάνος.

Υπεύθυνες εκπαιδευτικοί: Ευαγγελία Γεωργούση και Αντωνία Τουτζιάρη

Μουσείο συνεργασίας:

Ίδρυμα Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα.

Μουσειολόγοι - μουσειοπαιδαγωγοί:

Περσεφόνη Καραμπάτη, ιστορικός- μουσειολόγος (IMMA)

Σκοπός

Η εξοικείωση των μαθητών με την έννοια της πολυπολιτισμικότητας και της διαφορετικότητας στο πλαίσιο μιας πολυεθνικής αυτοκρατορίας και μιας μεταβατικής περιόδου, όπου οι αυτοκρατορίες μεταλλάσσονται σε εθνικά κράτη με συγκεκριμένη ιδεολογία και πρακτικές, κι ο αναστοχασμός για το παρόν και τις δυνατότητες συγχρωτισμού και συμβίωσης διαφορετικών ομάδων.

Στόχοι

Γνωστικοί

- Να γνωρίσουν τα παιδιά το παρελθόν της πόλης τους.
- Να αντιμετωπίσουν κριτικά την έννοια της πολυπολιτισμικότητας.
- Να εξοικειωθούν με την έννοια της θρησκείας ως κριτήριο αυτοπροσδιορισμού στο παρελθόν και το παρόν.
- Να εξοικειωθούν με το φαινόμενο των εθνικών ανταγωνισμών, της προσφυγιάς και των συνεπειών τους.

Συναισθηματικοί

- Να είναι τα παιδιά οι πρωταγωνιστές της Ιστορίας, η οποία θα ξεδιπλώνεται σταδιακά.
- Να βιώσουν την πόλη μέσα από τα μνημεία της, στα οποία δίνουν τις δικές τους αφηγήσεις, συνδυάζοντάς τες με την αφήγηση του μουσείου.
- Να αισθανθούν τα παιδιά το μουσειακό χώρο ως βήμα ανταλλαγής ιδεών και να δημιουργήσουν τις δικές τους προσωπικές αφηγήσεις γι' αυτόν και τα αντικείμενά του.
- Να διαδράσουν με τα αντικείμενα και το χώρο μέσα από δραματοποίηση, με την οποία δίνουν ελεύθερα το δικό τους στίγμα.

Δράσεις

A. Το MMA οργάνωσε εκπαιδευτική επίσκεψη σε χώρους και μνημεία της Θεσσαλονίκης πριν τα παιδιά επισκεφθούν το μουσείο. Η μουσειοπαιδαγωγός του μουσείου υλοποίησε την πρώτη φάση του προγράμματος κατά τη διάρκεια της περιήγησης προκειμένου τα παιδιά να γνωρίσουν την πόλη τους στη σύγχρονη μορφή της. Κατά τη διάρκεια της περιήγησης δόθηκε η ευκαιρία να εξοικειωθούν με την χωροθέτηση της πόλης στην ευρύτερη περιοχή (θέα από τον Πύργο Τριγωνίου στην Ακρόπολη) και έγινε λόγος για τη σπουδαιότητα της πόλης στο παρελθόν και το παρόν. Επίσης, τα παιδιά είδαν από ψηλά το τείχος και τα ερείπιά του κι απέκτησαν αίσθηση για την τειχισμένη πόλη. Επιπλέον, είδαν από ψηλά τα μνημεία και τις τοποθεσίες που επισκέφθηκαν στη συνέχεια. Σε συζήτηση, αναφέρθηκαν οι διάφορες ομάδες που κατοικούσαν στην πόλη κι οι περιοχές στις οποίες απλώνονταν.

Ακολούθως, με το λεωφορείο, άρχισε η κάθοδος προς την πόλη με στάση στην περιοχή του σημερινού Αγίου Παύλου, όπου αισθάνθηκαν τη συνέχιση των τειχών, είδαν τα νεκροταφεία των διαφόρων κοινοτήτων, την Καμάρα, όπου έγινε λόγος για τη ρωμαϊκή περίοδο, τη Ροτόντα, όπου αντιλήφθηκαν τις χρήσεις ενός κτιρίου. Παρατήρησαν βυζαντινές εκκλησίες, ενώ στην πλατεία Ναβαρίνου επισκέφθηκαν τα ανάκτορα του Γαλέριου.

Στη συνέχεια πήγαν στα Λαδάδικα και στην πλατεία Ελευθερίας, όπου έγινε λόγος για τη συγκέντρωση των Εβραίων της πόλης, τον εξευτελισμό τους και τη μεταφορά τους στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Κατόπιν, ακολουθώντας την παραλιακή πορεία, είδαν την περιφέρεια, κι αναφέρθηκε η ιστορία της βίλας Αλλατίνη, κατά μήκος της Βασιλίσσης Όλγας, είδαν τα σύγχρονα και τα παλιά σπίτια κι έγινε λόγος για τους παλιούς κατοίκους και τη μορφή της περιοχής κατά την οθωμανική περίοδο. Τελευταία στάση ήταν στον κήπο του σημερινού Λαογραφικού Μουσείου, όπου έγινε λόγος για την έπαυλη Μοδιάνο.

B. Η επίσκεψη στο μουσείο έγινε σε 2 διαφορετικές ημερομηνίες, την Πέμπτη 5/4/12 και την Πέμπτη 3/5/12 για καθένα από τα 2 τμήματα ξεχωριστά. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες και υποδύθηκαν τα μέλη των διαφόρων κοινοτήτων της πόλης (μουσουλμάνοι, εβραίοι, χριστιανοί Έλληνες, χριστιανοί Φράγκοι, χριστιανοί Βούλγαροι) φορώντας στοιχεία της αντίστοιχης ενδυμασίας. Παρακολούθησαν μια 10λεπτη παραγωγή του μουσείου για τη Θεσσαλονίκη του 19ου και 20ου αιώνα, όπου αντιλήφθηκαν τη θέση της κοινότητάς τους στην πόλη αλλά και τα μνημεία που είχαν δει κατά την περιήγησή τους και τα οποία ενέταξαν στον ιστορικό χρόνο.

Στη συνέχεια, σε κάθε αίθουσα γνώρισαν την ιστορία και τα χαρακτηριστικά της κοινότητάς τους αλλά και των άλλων, μέσα από σπάνιες φωτογραφίες της εποχής και από γραπτά μελών της ίδιας τους της κοινότητας, καθώς και τις περιγραφές των άλλων γι' αυτούς. Μέσα από δράσεις αντιστοίχισης και δραματοποίησης, βίωσαν την Ιστορία στον μουσειακό πια χώρο και τη συνδύασαν με την εμπειρία της επαφής τους με τα μνημεία. Μ' αυτόν τον τρόπο αντιλήφθηκαν το μουσειακό λόγο, με τον οποίο συνδιαλέχθηκαν και κατανόησαν τις μεταμορφώσεις μιας κοινωνίας που πέρασε από την παράδοση στον εκσυγχρονισμό, από μια πολυεθνική αυτοκρατορία σ' ένα εθνικό κράτος και που ταλανίστηκε από πολιτική αστάθεια, πολεμικές αναμετρήσεις κι εισροή προσφύγων. Τέλος, δόθηκε στα παιδιά και τους εκπαιδευτικούς φύλλο αξιολόγησης, οι απαντήσεις του οποίου μελετήθηκαν απ' το μουσείο.

Γ. Με τις παραπάνω δράσεις δημιουργήθηκε πρόσφορο έδαφος για περαιτέρω συζήτηση στο σχολείο σχετικά με την ιστορία της πόλης, την πολυπολιτισμικότητα αλλά και τις χωριστικές τάσεις των ομάδων, καθώς και για τους τρόπους εξεύρεσης ισορροπιών κι αρμονικής συμβίωσης.

Εικόνα 2. Επίσκεψη των μαθητών στο μνημείο του εβραϊκού ολοκαυτώματος στην πλατεία Ελευθερίας Θεσσαλονίκης

Εικόνα 3. Στο μουσείο: χωρισμός σε ομάδες και ανάληψη ρόλων

Εικόνα 4. Στο μουσείο: στιγμιότυπο από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Εικόνα 5. Στο μουσείο: αναζήτηση στο χάρτη των περιοχών κάθε κοινότητας και των ιστορικών μνημείων

Σχέδια εργασίας σχολείων-μουσείων σχολικού έτους 2011-2012

Λαογραφικό και Εθνολογικό
Μουσείο
Μακεδονίας-Θράκης

6ο Διαπολιτισμικό
Δημοτικό Σχολείο
Ελευθερίου-Κορδελιού

**Άκου μια ιστορία:
Η νεότερη ιστορία της Θεσσαλονίκης,
μέσα από προφορικές μαρτυρίες**

περιεχόμενα

Συμμετέχοντες, σελ. 10

Στόχοι, σελ. 11

Δράσεις, σελ. 12

Εικόνα 1. Οι μουσειολόγοι του ΛΕΜΜ-Θ στο σχολείο

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 6^ο Διαπολιτισμικό Δημοτικό Σχολείο Ελευθερίου – Κορδελιού Θεσσαλονίκης.

Περίοδος: Φεβρουάριος – Μάιος 2012

Τάξεις: ΣΤ1 και ΣΤ2: 49 μαθητές

Αριθμός παλιννοστούντων/αλλοδαπών μαθητών: 25

Χώρες προέλευσης: Αλβανία, Ρωσία, Αρμενία, Γερμανία, χώρες της πρώην Σ. Ένωσης, 1 τσιγγάνος.

Υπεύθυνες εκπαιδευτικοί: Ευαγγελία Γεωργούση και Αντωνία Τουτζιάρη

Μουσείο συνεργασίας:

Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας-Θράκης.

Μουσειολόγοι - μουσειοπαιδαγωγοί:

Γιώργος Αδαμίδης, μουσειολόγος- μουσειοπαιδαγωγός (ΛΕΜΜ-Θ)

Βάλια Αμοιρίδου, μουσειολόγος- μουσειοπαιδαγωγός (ΛΕΜΜ-Θ)

Βαλεντίνα Παρασκευαΐδου, σκηνοθέτης (ΛΕΜΜ-Θ) Ομάδα Καλλιτεχνών Sourliboom

.

Εικόνα 2. Στο μουσείο: στιγμιότυπο από την ξενάγηση

Στόχοι

- Κατανόηση της σχέσης διαφορετικών γενεών καθώς η Προφορική Ιστορία φέρνει πιο κοντά, με άμεσο τρόπο, νέους και ηλικιωμένους και δίνει τη δυνατότητα να εξομαλυνθούν οι διαφορές τους.
- Καλλιέργεια της ανεκτικότητας στην κοινότητα που ζουν οι μαθητές, αλληλοαποδοχή των στοιχείων πολιτισμού, αμοιβαία συνεργασία.
- Ανάπτυξη της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης μεταξύ σχολείου, μουσείου, κοινότητας και οικογένειας.
- Συναισθηματική εμπλοκή των μαθητών με το παρελθόν.
- Καλλιέργεια επικοινωνιακών δεξιοτήτων στο γραπτό και προφορικό λόγο.
- Διεσδυτική προσέγγιση θεμάτων, όπως η διαφορετικότητα, η ανοχή, η συνεργασία, η πολυπολιτισμικότητα, το παρελθόν.

Δράσεις

A. Συνάντηση στο σχολείο (διάρκεια συνάντησης- 2 σχολικές ώρες):

1^η φάση: Παρουσίαση του Μουσείου στην τάξη/ γνωριμία μουσειο-παιδαγωγών με τους μαθητές και τις δασκάλες/ διαμόρφωση απ' όλους μαζί ενός **ερωτηματολογίου** για συνέντευξη περίπου 20 λεπτών (δόθηκαν στους μαθητές 3 voice recorders)/ πραγματοποιήθηκε διάλογος για την προφορικότητα, τη σημασία της, το σκοπό αυτού του προγράμματος, τη σημασία της συμμετοχής όλων των παιδιών στο πρόγραμμα. Απαραίτητη για την υλοποίηση του προγράμματος κρίθηκε η συνεχής συνεργασία των δασκάλων με τους μαθητές αλλά και τους μουσειοπαιδαγωγούς.

Στόχος / Αντικείμενο: Οι μαθητές ως μικροί ερευνητές- λαογράφοι πήραν συνέντευξη περιορισμένης διάρκειας από τους δικούς τους. Στόχος μας ήταν να συλλέξουμε όσον το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες από τους γονείς και τους παππούδες των παιδιών (οι ερωτήσεις που τέθηκαν προκαθορίστηκαν μέσα στην τάξη κι αφορούσαν θέματα όπως η καθημερινή ζωή, οι μύθοι, οι παραδόσεις, η κουζίνα, η μαγειρική, το ντύσιμο, η εκπαίδευση κτλ. από τον τόπο καταγωγής τους).

2^η φάση: Απομαγνητοφώνηση από ομάδα εθελοντών του Μουσείου των συνεντεύξεων που πήραν οι μαθητές.

B. Παραγωγή ιστοριών – «σεναρίων» στο σχολείο:

Παραγωγή 3 ιστοριών - «σεναρίων» βασισμένων στα στοιχεία των συνεντεύξεων / απομαγνητοφωνήσεων. Οι μαθητές υπό την καθοδήγηση των δασκάλων τους δημιούργησαν τις ιστορίες αυτές στηριζόμενοι σε μία συγκεκριμένη θεατρική συνθήκη που τους δόθηκε από τους μουσειοπαιδαγωγούς του Μουσείου, αφού πρώτα διάβασαν προσεκτικά τις απομαγνητοφωνήσεις όλων των συνεντεύξεων.

Γ. Ημέρα επίσκεψης στο Μουσείο

1^η φάση: Ξενάγηση από τους μουσειοπαιδαγωγούς στις δύο μόνιμες εκθέσεις του Μουσείου: «Στους Μύλους της Μακεδονίας και της Θράκης: Νερόμυλοι, Νεροπρίονα, Νεροτριβές, Μαντάνια στην Παραδοσιακή Κοινωνία» και «Παραδοσιακές Ενδυμασίες της Μακεδονίας και της Θράκης, 1860- 1960».

2^η φάση: Παιχνίδια γνωριμίας και σωματικός αυτοσχεδιασμός μέσα από την αξιοποίηση επιλεγμένων φράσεων από τις προφορικές συνεντεύξεις αλλά και των ιστοριών-«σεναρίων» των ίδιων των παιδιών (κινητικά παιχνίδια, συναισθηματική έκφραση, tableaux vivants - ζωντανοί πίνακες κ.ά.)

Εικόνα 3. Θεατρικές ασκήσεις στο μουσείο: tableaux vivants - ζωντανοί πίνακες

Μέσω του προγράμματος οι μαθητές:

- Πήραν συνεντεύξεις ως λαογράφοι – ανθρωπολόγοι (υποδύθηκαν τους επιστήμονες).
- Ανέδειξαν την προσωπική – οικογενειακή τους ιστορία (ένιωσαν περηφάνια).
- Συμμετείχαν στο τελικό δρώμενο, όπου πρωταγωνιστούσαν οι ιστορίες των δικών τους (διάδραση, ενεργητική συμμετοχή και ικανοποίηση).
- Συνεργάστηκαν ως συγγραφείς στις ομάδες εργασίας (ικανότητα σύνθεσης).
- Εκφράστηκαν ερχόμενοι σε επαφή με τη θεατρική τέχνη.

Αναφορά στα δυο παραπάνω εκπαιδευτικά προγράμματα, έγινε στο 30^ο τεύχος (κυκλοφόρησε μέσα Μαΐου) της πολυπολιτισμικής εφημερίδας 6^{ου} Διαπολιτισμικού Δημοτικού Σχολείου Ελευθερίου – Κορδελιού Θεσσαλονίκης «Ο κόσμος στα μάτια των παιδιών», όπου υπάρχει ένα 7σέλιδο αφιέρωμα των μαθητών για τα 100 χρόνια από την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης και τα κυριότερα μνημεία της.